

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikası
Təhsil Nazirliyinin
1463 sayılı 31 avqust 2012-ci il
Fərmanhämrə ilə təsdiq edilmişdir.

ALİ TƏHSİL PİLLƏSİNİN DÖVLƏT STANDARTI

MAGİSTRATURA SƏVİYYƏSİNİN İXTİSAS ÜZRƏ

TƏHSİL PROQRAMI

Ixtisasın (proqramı) şifri və adı: 060303 - Instrumental ifaçılıq

BAKİ – 2012

1. Ümumi müddəəalar

- 1.1. Magistratura səviyyəsinin **060303 - İnstrumental ifaçılıq** ixtisası üzrə Təhsil Proqramı «Təhsil haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununa, Azərbaycan Respublikası Nazir-lər Kabinetinin müvafiq qərarları ilə təsdiq olunmuş «Ali təhsil pilləsinin dövlət standartı və proqramı», «Magistratura təhsilinin məzmunu, təşkili və «magistr» dərəcələrinin verilməsi Qaydaları»nın tələblərinə, «Ali təhsilin magistratura səviyyəsi üzrə ixtisasların (ixtisaslaşmaların) Təsnifatı»na və digər qanunvericilik aktlarına uyğun hazırlanmışdır.
- 1.2. Təbeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən ali təhsil müəssisələri **060303 - İnstrumental ifaçılıq** ixtisası üzrə magistr hazırlığını bu Təhsil Proqramı ilə həyata keçirir.
- 1.3. Strukturda istifadə olunan işarələr:
ÜK – ümummədəni kompetensiyalar
PK – peşə kompetensiyaları

2. 060303 İnstrumental ifaçılıq ixtisasının xarakteristikası

- 2.1. Təhsil Proqramının mənimsənilməsinin normativ müddəti və məzunlara verilən elmi-ixtisas dərəcəsi:

İxtisasın şifri və adı	Verilən elmi-ixtisas dərəcəsi	Əyani forma üzrə təhsil müddəti	Kreditlərin sayı
060303 - İnstrumental ifaçılıq İxtisaslaşma: -İnstrumental ifaçılığın tarixi, adı, nəzəriyyəsi və metodikası (musiqi alətləri üzrə)	Magistr	2 il (qiyabi forma üzrə təhsil müddəti 6 ay artıqdır)	120

3. Məzunun ixtisas xarakteristikası və kompetensiyası

- 3.1. **Magistrin ixtisas xarakteristikası**
Magistr nəzəri prinsip və tədqiqat metodları haqqında ümumi təsvirə və geniş biliyə malik olmalı, peşəhazırlığı tələb edən elmi-tədqiqat işi aparmağa və pedaqoji fəaliyyətə hazırlımlı, peşəkar fəaliyyəti çərçivəsində gözlənilməz və mürəkkəb məsələləri həll etməyi bacarmalıdır.
- 3.2. **Proqramın mənimsənilməsi nəticəsində məzunun kompetensiyasına qoyulan tələblər.**
 - 3.2.1. Məzun aşağıdakı ümummədəni kompetensiyalara (ÜK) yiyələnməlidir:
 - kələktivdə işləmək (ÜK-1);
 - digər sahələrin mütəxəssisləri ilə ünsiyyətdə olmaq qabiliyyəti (ÜK-2);
 - fəal sosial mobillik (ÜK-3);
 - beynəlxalq arenada işləmək (ÜK-4);
 - hüquqi biliklər və etik normalara malik olmaq (ÜK-5);
 - yeni ideyalar irəli sürmək (ÜK-6);
 - müstəqil işləmək (ÜK-7);
 - elmi-tədqiqat və yaradıcılıq, pedaqoji işlərin təşkilində, elmi kollektivin idarə olunmasında bacarıq və vərdişlərə malik olmaq (ÜK-8);
 - təşəbbüskarlıq və liderlik (ÜK-9);
 - işi təşkil etmək və planlaşdırmaq qabiliyyətinə malik olmaq (ÜK-10).

W

3.2.2. Məzun aşağıdakı peşə kompetensiyalarına (PK) yiyələnməlidir:

Elmi-tədqiqat sahəsi üzrə:

- instrumental ifaçılığın tarixi, nəzəriyyəsi və tədrisi üzrə fundamental biliyə malik olmaq (PK-1);
- instrumental ifaçılıq sənətinə aid tədqiqatlarda fundamental prinsiplərə riayət etmək (PK-2);
- instrumental ifaçılıq sənətinə aid elmi-nəzəri ədəbiyyatdan istifadə etmək (PK-3);
- solo və ansambl ifaçısı, konsertmeyster, orkestr solisti qismində çıxış etmək (PK-4);
- yaradıcılıq prosesində sənətşünaslıq üzrə nəzəri biliklərdən istifadə etmək (PK-5);
- instrumental ifaçılığın aktual problemləri barədə geniş məlumat əldə etmək (PK-6);
- instrumental ifaçılıq sənətinə aid bilik və səriştədən təcrübədə istifadə etmək (PK-7).

Təşkilati-inzibatiçiliq sahəsi üzrə:

- peşəkar fəaliyyəti çərçivəsində gözlənilməz və mürəkkəb məsələləri həll etmək (PK-8);
- müvafiq fəaliyyət və metodları təklif etmək və planlaşdırmaq, onların qısa və uzunmüddətli nəticələrini təhlil etmək (PK-9);
- fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemləri yaradıcı şəkildə müəyyənləşdirmək və ortaya qoya bilmək, konkret vaxt çərçivəsində və məhdud informasiya şəraitində onları həll edə bilmək (PK-10);
- fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı müvafiq texnologiya və metodları seçmək və onlardan istifadə edə bilmək, həmçinin potensial nəticələri müəyyənləşdirmək və/və ya qiymətləndirə bilmək (PK-11);
- fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı şəxsi davranışlarını tənqid etmək (PK-12);
- fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı problemləri Azərbaycan və bir xarici dildə şifahi və yazılı olaraq təqdim etmək və əsaslandırmaq, həmçinin mütəxəssis və qeyri-mütəxəssislərlə birgə müvafiq müzakirələrdə iştirak edə bilmək (PK-13);
- innovativ yanaşma tələb edən mürəkkəb və gözlənilməz şəraitlərdə müstəqil şəkildə fəaliyyət göstərmək (PK-14);
- təşkilat və ya qrupların strateji fəaliyyəti ilə bağlı məsuliyyət daşımaq (PK-15);
- mürəkkəb şəraitlərdə etik qaydalara uyğun şəkildə davranışa bilmək, şəxsi davranışların etik aspektləri, imkanları, məhdudiyyət və sosial rolunu anlamaq, fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı məsələlərdə əsaslandırılmış qiymətləndirmə aparmaq (PK-16);
- davamlı təlim və peşəkar inkişafla bağlı şəxsi və digərlərinin ehtiyaclarını qiymətləndirmək, həmçinin müstəqil təhsil üçün zəruri olan səmərəli metodlardan istifadə edə bilmək (PK-17);
- müasir kompüter texnologiyalarından istifadə qabiliyyətinə malik olmaq (PK-18);
- elmi-tədqiqat və yaradıcılıq işlərinin planlaşdırmaq və aparmaq (PK-19);
- ümumi və fərdi iş formalarını təşkil etmək (PK-20);
- elmi axtarışların nəticələrini ifaçılıq fəaliyyətində tətbiq etmək və yaradıcılıq işlərinin təqdimatını hazırlamaq (PK-21);
- fənnin tədrisi ilə bağlı bilikləri təqdim etmək və onları iş şəraitinə adaptasiya etmək (PK-22);
- ifaçı kollektivlərinin işində iştirak etmək (PK-23);
- qrupların elmi-tədqiqat və yaradıcılıq işlərinə rəhbərlik etmək (PK-24);
- ixtisas biliklərini düzgün və yiğcam ifadə etmək (PK-25);

Pedaqoji sahə üzrə:

- ali təhsilin bakalavriat səviyyəsində ixtisas fənlərini tədris etmək (PK-26);
- tədris, təlim və ya digər üsullarla öz biliklərini başqasına ötürə bilmək (PK-27);
- elektron kitabxanalardan, referativ jurnallardan, internetdən məlumatlar əldə etmək (PK-28).

W

4. Peşə fəaliyyəti üzrə hazırlıq səviyyəsinə və təhsilin məzmununa qoyulan minimum tələblər

4.1. Peşə fəaliyyətinin xarakteristikası.

4.1.1. 060303 - İnstrumental ifaçılıq ixtisası üzrə magistrlerin peşə fəaliyyətinin əsas istiqamətləri:

- elmi-tədqiqat sahəsi üzrə;
- pedaqoji;
- təşkilati-inzibatçılıq və s.

4.1.2. Hazırlıq səviyyəsinə qoyulan tələblər:

Elmi-tədqiqat sahəsi üzrə:

- elm və texnikanın nailiyyətlərindən, Azərbaycanın və xarici ölkələrin qabaqcıl təcrübəsindən istifadə etməklə instrumental ifaçılıq sahəsində aparılan elmi-tədqiqat və yaradıcılıq işlərini təhlil etmək və nəticələri ümumiləşdirmək;
- konfranslar, seminarlar, simpoziumlar, müsabiqələr hazırlanmaq və keçirmək;
- elmi nəşrlər hazırlanmaq və redaktə etmək.

Pedaqoji sahə üzrə:

- mühazirə oxumaq;
- seminar, məşğələ, fərdi dərs aparmaq;
- pedaqoji təcrübəyə rəhbərlik etmək;
- müasir program təminatından istifadə etmək;
- ixtisas metodikası ilə bağlı biliklərdən istifadə etmək;
- ixtisasın tədrisinə dair informasiyaların toplanması və emalında İKT-dən istifadə etmək və s.

Təşkilati-inzibatçılıq sahəsi üzrə:

- elmi-tədqiqat, yaradıcılıq və tədris kollektivlərinin işini təşkil etmək;
- fəaliyyət nəticələrini proqnozlaşdırmaq üçün elmi yenilikləri tətbiq etmək;
- qəbul olunmuş qərarların nəticələrini kəmiyyət və keyfiyyətcə qiymətləndirmək və s.

4.2. Təhsilin məzmununa qoyulan minimum tələblər

□ İxtisas üzrə fənn bölməleri, fənlərin kreditləri, onların mənimsənilməsinin nəticələri (bilik, bacarıq və vərdişlər baxımından) və qazanılması nəzərdə tutulan kompetensiyaların kodları.

Fənn bölümünü n kodu	Fənn bölməleri, onların mənimsənilməsinin nəticələri (bilik, bacarıq vərdişlər baxımından)	Fənn bölmələri üzrə kreditlərin sayı	Fənnin kodu və adı	Fənn üzrə kreditlərin sayı	Qazanılma si nəzərdə tutulan kompetensi-yaların kodları
Təhsil hissəsi					
MHF-B00	Humanitar fənlər bölmə Bu bölmə daxil olan fənlərin öyrənilməsi nəticəsində magistr bilməlidir: - ixtisasa aid pedaqoji ədəbiyyatı öyrənməyi.	14 +	MHF – B01 <i>Xarici dil</i>	6	ÜK-1 ÜK-2 ÜK-3 ÜK-4 ÜK-5 ÜK-6
		+	MHF – B02 <i>Ali məktəb pedaqogikası</i>	4	

W.W.W

	<p>xarici dildə oxuyub başa düşməyi;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Azərbaycanda ali təhsil sistemini, təlim prosesi və təhsilin məzmununu, elmi-tədqiqat (müəllim və tələbə) işinin metodikasını; - psixologianın metodlarını, psixolojiyanın əsas istiqamətlərini, qarşılıqlı münasibətlərin psixologi-yasını, tələbə psixologiyasını və s. <p>bacarmalıdır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ixtisasa aid xarici dildə elmi ədəbiyyatı tərcümə etməyi, annotasiya, referat, tezis, tərcüməyi-hal və s. yazmağı; - məşğələləri planlaşdırmağı və aparmağı, elmi-tədqiqat işini yerinə yetirməyi, eksperiment aparmağı və nəticələri tətbiq etməyi; - hər bir tələbəyə psixoloji baxımdan fərdi qaydada yanaşmağı. <p>yiyələnməlidir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - xarici dildə lügətin köməyi ilə oxumaq və yazmaq vərdişlərinə, ali təhsil müəssisəsində tədris və tədqiqat işləri aparmağa, tələbələrə psixoloji yanışma keyfiyyətlərinə və s. 		MHF – B03 <i>Psixologiya</i> MHF – B04 <i>Seçmə fənn*</i>	2	ÜK-7 ÜK-8 ÜK-9 ÜK-10
MİF-B00	<p>İxtisas (ixtisaslaşma) fənlər bölümü Bu bölümə daxil olan fənlərin öyrənilməsi nəticəsində magistr bilməlidir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - instrumental ifaçılıq sənətinin tarixi və nəzəriyyəsini; - qədim dövrdən başlayaraq bu günə kimi instrumental ifaçılıq sənətinin keçdiyi təkamül yolunu; - solo və ansambl ifaçılığından asılı olaraq instrumental ifaçılığın spesifik xüsusiyyətlərini; - instrumental ifaçılıq sənətinin təkamülü prosesində görkəmli ifaçıların fəaliyyəti və onların yaradıcılıq prinsip və metodlarını; - müasir dövrdə instrumental ifaçılıq sənətinin aktual problemlərini; - musiqi alətlərinin spesifik xüsusiyyətləri və imkanlarını; -dünya və Azərbaycan bəstəkarlarının instrumental əsərlərini; - musiqinin janr və formalarını; - XX əsr dünya musiqi sənətinin əsas təməyllərini, Azərbaycan bəstəkarlarının yaradıcılığında, o cümlədən instrumental əsərlərində təzahür edən üslub xüsusiyyətlərini; - XX əsrin mədəniyyətini səciyyə-ləndirən mürəkkəb və rəngarəng cərəyanlar, istiqamətlər, texnika növləri, üslub axtarışları nəticəsində musiqi sənətində yaranmış zəngin, çoxmənalı və ziddiyyətli mənzərəni; <p>bacarmalıdır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - solist, ansambl üzvü, orkestr solisti qismində çıxış etməyi; 	76	MİF-B01 <i>Musiqinin müasir problemləri</i> MİF-B02 <i>Musiqinin tarixi və metodologiyası</i> MİF-B03 <i>Ali məktəbin müəyyən etdiyi fənn:</i> MİF-B04 <i>İxtisaslaşmaya ayrılan fənlər**</i> MİF-B05 <i>Seçmə fənn*</i>	4	PK-1 PK-2 PK-3 PK-4 PK-5 PK-6 PK-7 PK-8 PK-9 PK-10 PK-11 PK-12 PK-13 PK-14 PK-15 PK-16 PK-17 PK-18 PK-19 PK-20 PK-21 PK-22 PK-23 PK-24 PK-25 PK-26 PK-27 PK-28
					5

	<ul style="list-style-type: none"> - iri və xırda janrlarda yazılmış musiqi əsərlərini ifaçılıq mövqeyindən təhlil etməyi; - dünya musiqisi nümunələri və Azərbaycan bəstəkarlarının instrumental əsərlərinin təfsirini verərkən əsərin üslub xüsusiyyətlərini, bədii məzmunu və müəllif qayəsini dinləyiciyə çatdırmağı; - Avropa və Azərbaycan musiqisinə aid olan instrumental əsərlərin bədii xüsusiyyətlərini təhlil etməyi; - instrumental əsərləri asanlıqla üzdən oxumağı; <p>yiyələnməlidir:</p> <ul style="list-style-type: none"> -instrumental ifaçı üçün zəruri olan professional keyfiyyətlərə; - instrumental ifaçılığın tarixi, nəzəriyyəsi və metodikasına dair dərin biliklərə; - bəstəkar yaradıcılığının janrları və formaları, o cümlədən instrumental musiqinin janrları barədə dərin biliklərə; - solo ifaçısı kimi fərdi yaradıcılıq işini planlaşdırmaq, fərdi repertuar seçimi aparmaq səriştəsinə; - ansambl ifaçısı kimi repertuar tərtibində iştirak etmək səriştəsinə; - orkestr partiyalarında rast gəlinən çətinliklərin öhdəsindən asanlıqla gəlməyə. 				
MET-B00	<p>Elmi tədqiqat işləri</p> <p>Magistr elmi-tədqiqat işini yerinə yetirməklə aşağıdakılari bilməli və bacarmalıdır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - elmi-tədqiqat işlərini mövzu, struktur, üslub, janr istiqamətində planlaşdırmağı; - tədqiqat mövzusunu elmi-nəzəri müddəalar əsasında seçməyi; - sistemli ədəbiyyat siyahısının tərtibini; - elmi-tədqiqat işini sənət nümunələrinə istinadən aparmağı; - elmi-tədqiqat işinin nəticələrini nəzəri təhlil etməyi, onu digər müəlliflərin nəticələri ilə müqayisəli təhlil etməyi; - bəşəri və dövlətçiliklə bağlı ideyaların əhəmiyyətini və onun tətbiqi imkanlarını müəyyənləşdirməyi; - elmi-tədqiqat işinin gələcəkdə hansı istiqamətdə davam etdirilməsi imkanlarını müəyyənləşdirməyi; - yerinə yetirilmiş tədqiqat işinin müdafiəsini; - elmi-tədqiqat işinin nəticələrinin çap üçün hazırlanmasını; - elmi-tədqiqat və elmi pedaqoji təcrübələrdə iştirak etməyi, onların nəticələrini ümumiləşdirməyi və magistrlik dissertasiyasında istifadə etməyi və s. 	30	<p>Elmi tədqiqat təcrübəsi</p> <p>Elmi pedaqoji təcrübə</p> <p>Magistr dissertasiyasının hazırlanması və müdafiəsi</p>	<p>6</p> <p>6</p> <p>18</p>	<p>PK-1</p> <p>PK-2</p> <p>PK-3</p> <p>PK-4</p> <p>PK-5</p> <p>PK-6</p> <p>PK-7</p> <p>PK-8</p> <p>PK-9</p> <p>PK-10</p> <p>PK-11</p> <p>PK-12</p> <p>PK-13</p> <p>PK-14</p> <p>PK-15</p> <p>PK-16</p> <p>PK-17</p> <p>PK-18</p> <p>PK-19</p> <p>PK-20</p> <p>PK-21</p> <p>PK-22</p> <p>PK-23</p> <p>PK-24</p> <p>PK-25</p> <p>PK-26</p> <p>PK-27</p> <p>PK-28</p>
Kreditlərin ümumi sayı		120		120	

*Bütün böümlərdə seçmə fənlər müvafiq səriştələrə (kompetensiyalara) uyğun ali təhsil müəssisələri tərəfindən müəyyənləşdirilir.

**İxtisaslaşmalar üzrə səriştələr (kompetensiyalar) və buna müvafiq fənlər ali təhsil müəssisələri tərəfindən müəyyənləşdirilir.

4.3. İxtisas üzrə magistr təhsil programının yerinə yetirilməsi müddəti:

ümumi həftələrin sayı – 94

o cümlədən:

- nəzəri təlim – 45 həftə

- təcrübələr (elmi-tədqiqat və elmi-pedaqoji) – 8 həftə

- imtahan sessiyaları – 15 həftə

- magistrlik dissertasiyasının hazırlanması və müdafiəsi – 12 həftə

- tətillər – 14 həftə

5. Maddi-texniki tədris bazası və kadr potensialı

5.3. Ali təhsil müəssisəsinin 060303 – Instrumental ifaçılıq ixtisasının təhsil programına müvafiq hazırlanmış tədris planında nəzərdə tutulan fənlər üzrə dərslərin aparılması, təcrübələrin keçirilməsi və elmi-tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsi üçün müvafiq İKT ilə təchiz olunmuş kabinet və laboratoriyalar, kompyuter sinifləri, emalatxanalar və s. ilə təmin olunmuş maddi-texniki bazası olmalıdır. Təhsilalanların ali təhsil müəssisəsinin lokal şəbəkəsinə, internetə, məlumat bazalarına, elektron kitabxanalar, axtarış sistemlərinə çıxışı təmin edilməlidir.

5.4. Fənlərin tədrisi, bir qayda olaraq, ali təhsil müəssisələrinin elmi dərəcəsi və ya elmi adı olan professor-müəllim heyəti tərəfindən aparılır. Bu fəaliyyətə həmin şərtləri ödəyən digər müəssisə və təşkilatlarda çalışan şəxslər cəlb oluna bilər.

5.5. Magistrlik dissertasiyalarına elmi rəhbərlik, bir qayda olaraq, həmin təhsil müəssisəsində çalışan professor-müəllim heyətinin elmi adı və ya elmi dərəcəsi olan nümayəndələri və ya həmin şərtləri ödəyən digər müəssisə və təşkilatlarda çalışan şəxslər tərəfindən həyata keçirilir.

6. Tədris prosesinin forma və metodları

6.3. Magistrantın nəzəri təlimi və pedaqoji hazırlığı mühazirə, məşğələ, seminar, məsləhət, sərbəst iş, pedaqoji təcrübə və s. formalarda həyata keçirilir.

6.4. Magistr hazırlığı üzrə tədris prosesində şifahi şərh, müsahibə, interaktiv təlim, müstəqil iş, diskussiya, dəyirmi masa, illüstrasiya, tədqiqatçılıq, laboratoriya və praktik iş və digər metodlardan istifadə edilə bilər.

6.5. 060303 – Instrumental ifaçılıq ixtisası üzrə magistr hazırlığında elmi-tədqiqat və elmi-pedaqoji təcrübələr nəzərdə tutulur (təcrübələrin məqsəd və vəzifələri ixtisasdan asılı olaraq müəyyənləşdirilir). Təcrübələr növündən asılı olaraq müvafiq təşkilatlarda, yaxud ali məktəblərin kafedra və laboratoriyalarında, bunların nəzdindəki məktəblər və yaradılmış studiyalarında keçirilə bilər.

Neft

7. Yekun dövlət attestasiyasına qoyulan tələblər və qiymətləndirmə

- 7.1.** Yekun dövlət attestasiyası magistrlik dissertasiyasının müdafiəsindən ibarətdir. Dissertasiyanın məzmununa, həcmiñə, strukturuna qoyulan tələblər və onun müdafiəsi qaydaları Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi tərəfindən müəyyənləşdirilir.
- 7.2.** Təhsilalanların biliyinin qiymətləndirilməsi Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetin tərəfindən təsdiq edilmiş qaydalar əsasında həyata keçirilir.
- 7.3.** Yekun Dövlət Attestasiyası nəticəsində məzunlara magistr ali elmi-ixtisas dərəcəsi və dövlət nümunəli diplom verilir.

Razılaşdırılmışdır:

Azərbaycan Respublikası Təhsil Problemləri İnstitutunun direktoru.

A.Mehrabov

«____» _____ 2012-ci il

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Ali və orta ixtisas təhsili şöbəsinin rəisi

İ.Mustafayev

«____» _____ 2012-ci il

Mədəniyyət və incəsənət ixtisasları gruppü üzrə Dövlət Təhsil Standartları hazırlayan işçi gruppun sədri

V.Məmmədova

«____» _____ 2012-ci il

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Elmi Metodiki-Şurasının «İncəsənət» bölməsinin sədri

Z.Qafarova

«____» _____ 2012-ci il